

Stand van de Uitvoering Kadaster over 2024

Politiek, beleid en uitvoering zijn samen in gesprek over hoe de publieke dienstverlening beter kan. Vanaf 2021 geeft het Kadaster knelpunten aan in een Stand van de Uitvoering. De voorliggende Stand gaat over het jaar 2024 en is gebaseerd op de Stand van de Uitvoering 2023. We constateren weer dat knelpunten lastig zijn op te lossen. Deze stand geeft daarom per knelpunt aan welke activiteiten in 2024 zijn uitgevoerd als onderdeel van een meerjarige aanpak. Het Kadaster wil met de Stand van de Uitvoering aandacht vragen voor een toekomstbestendige publieke dienstverlening.

Knelpunten	Maatschappelijke impact	Kans dat knelpunt binnen 1j opgelost kan worden	Voortgang
Complexiteit en actualiteit wetgeving	Door achterstallig onderhoud van de wetgeving komt de continuïteit van het Kadaster in gevaar en kan het Kadaster zijn taken niet op een moderne en efficiënte manier invullen. Daarnaast kunnen we mede overheden niet voorzien van de data die ze nodig hebben voor besluiten bij maatschappelijke opgaven. Dat komt omdat er juridische belemmeringen zijn voor ons om de onderzoeken uit te voeren.	Onwaarschijnlijk	Begin 2025 heeft het Kadaster een voorstel gedaan aan het ministerie voor een tijdelijke toestemming voordat wetgeving geregeld is.
Datadelen	We kunnen mede overheden niet voorzien van de data die ze nodig hebben voor besluiten bij maatschappelijke opgaven. Dat komt omdat er juridische belemmeringen zijn voor ons om de onderzoeken uit te voeren.	Onwaarschijnlijk	Begin 2025 heeft het Kadaster een voorstel gedaan aan het ministerie voor een tijdelijke toestemming voordat wetgeving geregeld is.
Structurele financiering en governance	Onduidelijkheid en onzekerheid over structurele financiering leidt tot minder efficiënt werken voor de	waarschijnlijk	Met het ministerie hebben in 2024 intensieve gesprekken plaatsgevonden over structurele financiering.

	organisatie en tot kennisverlies omdat personeel niet vast kan worden aangenomen.		Het ministerie probeert op de begroting voor 2026 geld beschikbaar te krijgen.
Tekort op de arbeidsmarkt en kennis personeel	Het Kadaster krijgt te maken met tekorten op de arbeidsmarkt. Op termijn kan dit invloed hebben op de kwaliteit van onze werkzaamheden.	Onwaarschijnlijk	Het Kadaster neemt extra maatregelen om voldoende en goed gekwalificeerd personeel te hebben.

Actualisatie knelpunten 2024

Knelpunt in 2023: Complexiteit in wetgeving en actualisatie wetgeving voor moderne uitvoeringspraktijk

Het Kadaster heeft eigen wettelijke taken die geraakt worden door zowel nationale als Europese regelgeving. Het gaat om specifieke regelgeving die over onze taken gaat én over generieke regelgeving die voor ons relevant is. De onderlinge samenhang tussen vooral de generieke regelgeving is niet altijd duidelijk. Bij de specifieke regelgeving loopt de actualisatie van wetgeving soms achter bij de uitvoeringspraktijk van het Kadaster. Hierdoor is het lastig om op volle kracht met geodata bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken (zie knelpunt Datadeling).

Ontwikkelingen in 2024

In 2024 zagen we de complexiteit eerder toenemen dan afnemen. Een nationaal voorbeeld is de aangekondigde aanpassing van de Algemene Wet Bestuursrecht – versterking waarborgfunctie waar opmerkingen zijn gemaakt over de uitvoerbaarheid en nog onvoldoende duidelijke samenhang met onder andere de Wet Open Overheid. Op Europees niveau is een AI Verordening van kracht geworden die verder wordt uitgewerkt, terwijl tegelijkertijd nationaal beleid wordt ontwikkeld. Organisatorisch vraagt het veel inzet om helder te krijgen wat wordt verwacht en wat afhankelijkheden zijn tussen regelgeving. Daarnaast is in 2024 gewerkt aan het voldoen aan de tweede richtlijn Netwerk- en Informatiebeveiliging.

Met andere publieke dienstverleners is gewerkt aan inzicht in de verschillende generieke dossiers en de werking en de samenhang tussen dossiers, zodat de impact duidelijker wordt. De implementatie vraagt inzet in de organisatie, terwijl de planningen al vol zijn en er sprake is van een beperkte capaciteit van personeel. Een voorbeeld hiervan is het gezamenlijk bekijken van de impact van de Verordening Interoperabel Europa.

Voor wat betreft specifieke wetgeving laat de algemene herziening van de Kadasterwet, die moet zorgen voor een lagere complexiteit, nog steeds op zich wachten. Wel heeft een consultatie plaatsgevonden voor een specifieke, beleidsarme herziening van de Kadasterwet.

Herhaalde oproep aan makers van nieuwe wetgeving die (geo)data raakt

We doen een oproep om bij de ontwikkeling en aanpassing van wetgeving te werken aan een vereenvoudiging van wetgeving en een inzichtelijke samenhang van wetgeving. Dit draagt bij aan de uitvoerbaarheid op het specifieke terrein van geodata. Uitgangspunten daarbij zijn onder meer helderheid over welke soort data geraakt wordt en welke afspraken/ standaarden gelden voor bepaalde data. We verbinden ons aan het uitgangspunt dat afspraken gaan voor standaarden en dat standaarden gaan voor voorzieningen.

Een tweede herhaalde oproep is om in diverse programma's binnen de rijksoverheid (zoals Werk aan Uitvoering) voldoende aandacht te hebben voor integrale oplossingen die het sectorale belang overstijgen. Daarnaast vragen we aandacht voor wetgeving ter verbreding van de doelbinding in sectorale wetgeving. Ook is in de governance eenduidigheid nodig zodat bijvoorbeeld de verhoudingen tussen verschillende toezichthouders per nieuwe wetgeving helder zijn, zoals voor de tweede richtlijn Netwerk- en Informatiebeveiliging en de AI Verordening. Door eenduidigheid in de governance kan het Kadaster zich transparant verantwoorden.

Knelpunt in 2023: Datadeling

Voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken hebben overheden veel data nodig om hun keuzes te bepalen. Vaak ontstaat waardevolle informatie wanneer verschillende bronhouders -zoals het Kadaster- daartoe hun data met elkaar kunnen delen en combineren. Bij het samenwerken voor die gegevensdeling zijn verschillende belemmeringen, zoals juridische en organisatorische. In 2023 hebben we met BZK overeenstemming bereikt over het delen en gebruiken van data. We ervaren het als een grote meerwaarde om samen met het departement dit gesprek te voeren en op zoek te zijn naar de mogelijkheden.

Ondernomen stappen in 2024

In 2024 heeft het Kadaster samen met andere organisaties de intentieverklaring van het Federatief Datatelsel ondertekend, als onderdeel van het programma Interbestuurlijke Datastrategie. Een belangrijk aspect van dit FDS is datadeling. Het Netwerk Publieke Dienstverleners, waar het Kadaster aan deelneemt, is voortgegaan met het aandacht vragen voor de knelpunten van gegevensdeling.

Herhaalde oproep aan VRO

In 2023 zijn beleidslijnen bepaald over de kaders en rol van het Kadaster, zijn data bij maatschappelijke opgaven en datadeling en hoe we hier in de praktijk mee omgaan. Deze beleidslijn is besproken in het Bestuurlijk Overleg van de governancedriehoek van het ZBO Kadaster (eigenaar VRO, opdrachtgever VRO en Kadaster als opdrachtnemer) en daar omarmd. Bij VRO was een AMvB in voorbereiding over gecombineerd bevragen van data door het Kadaster, waarvan de status onzeker is. De inhoud van deze AMvB is voor ons belangrijk om een goede bijdrage te kunnen leveren aan maatschappelijke opgaven.

In 2024 constateren we een beperkte voortgang op de voor ons benodigde regelgeving. Begin 2025 heeft het Kadaster concrete voorstellen gedaan aan het ministerie om tot een snellere oplossing te komen, zodat het Kadaster zijn maatschappelijke functie beter kan invullen.

Voorbeeld 2024

Overheden, zoals gemeenten en provincies, hebben beter en sneller toegang tot de informatie die ze nodig hebben. Dit vergroot de slagkracht bij het aanpakken van complexe vraagstukken, zoals bijvoorbeeld de woningbouw. Daardoor kunnen middelen effectiever worden ingezet en is er meer grip op maatschappelijke vraagstukken.

Veel data waar het Kadaster bronhouder van is, of die onderdeel uitmaken van een landelijke voorziening die door het Kadaster wordt beheerd, zijn ooit ingewonnen voor een bepaald publiek doel. Bij de totstandkoming van wetgeving is in de juridische grondslagen geen rekening gehouden met de mogelijkheden van het combineren van de data die digitalisering nu biedt. En met het feit dat het combineren van data waardevolle informatie oplevert voor grip en sturing op maatschappelijke opgaven, zoals bijvoorbeeld de woningbouw. Het ontbreken van de juridische basis voor het combineren van data heeft in de praktijk als effect dat veel interne en externe discussie nodig is over de vraag onder welke voorwaarden het combineren van data is toegestaan. En dat data niet wordt geleverd, terwijl andere overheden die wel nodig hebben. Dit leidt tot inefficiëntie bij diverse organisaties. Daarnaast krijgen overheden niet de informatie die ze nodig hebben, zoals bijvoorbeeld gemeenten om goed onderbouwde keuzes maken voor het gemeentelijk woningbeleid. Voor dergelijke onderzoeken is informatie nodig uit zowel de Basisregistratie Adressen en Gebouwen als de Basisregistratie Kadaster. De verouderde wetgeving houdt dat tegen. Duidelijkheid over de (interpretatie) van wat wel en niet mag, helpt de aanpak van maatschappelijke opgaven en de slagkracht van de organisatie.

Knelpunt in 2023: Structurele financiering en governance voor breed gebruikte registraties/voorzieningen

Het Kadaster stelt producten en diensten beschikbaar aan zakelijke en particuliere afnemers. De omgeving van onze producten en diensten verandert door onder andere toenemende digitalisering en nieuwe toepassingen. Daarom is het nodig om steeds passende beheerafspraken te maken met onze opdrachtgevers, zoals juridische onderbouwing, aansturing en financiering. Het komt voor dat die afspraken onvoldoende worden gemaakt. Het ontbreken van bijvoorbeeld duidelijkheid over structurele financiering maakt het voor ons moeilijk om onze publieke dienstverlening op lange termijn goed in te vullen, te beheren, te actualiseren en door te ontwikkelen. Dit is vooral in 2023 relevant gebleken, omdat de dalende trend in de vastgoedmarkt voor een grote daling van de omzet heeft gezorgd in een periode waarin bovendien door inflatie de kosten stegen. De financiële ruimte is verminderd waardoor we als opdrachtnemer keuzes moeten maken als het gaat om afspraken over passende wetgeving, governance en financiering. Dit betekent dat we scherpere gesprekken voeren met onze opdrachtgevers, het dienstenniveau naar beneden brengen wanneer de realisatie niet kostendekkend is en/of opdrachten afwijzen wanneer de voorwaarden vooraf niet voldoende helder zijn.

Ontwikkelingen in 2024

In 2024 is er door het ministerie van VRO en Kadaster gewerkt aan een set nieuwe meerjarige afspraken over de financiering en uitgangspunten van de NGII en een convenant over de spelregels en de governance. Helaas zijn deze afspraken er, ondanks onze inzet, niet gekomen, waardoor de onzekerheid voortduurt, dan wel toe is genomen. Zo kan minder efficiëntie worden behaald zonder meerjarige duidelijkheid over takenpakket. Ook kan personeel slechts voor de korte termijn worden aangenomen, wat een relatie heeft met het volgende knelpunt.

Herhaalde Oproep aan VRO

In de governancedriehoek van het ZBO Kadaster met de eigenaar (VRO) en opdrachtgever (VRO) is afgesproken dat deze opdrachtgever verder invulling geeft aan het gecoördineerde opdrachtgeverschap, zodat verschillende opdrachten met de juiste voorwaarden meerjarig uitvoerbaar zijn. Dit is voor ons belangrijk, omdat het ons ondersteunt in het bieden van structurele taakuitvoering en dienstverlening. Een eerste stap is te komen tot een gedeeld beeld over de invulling van gecoördineerd opdrachtgeverschap.

Knelpunt in 2023: Tekort op de arbeidsmarkt en aan personeel met kennis van (digitale) overheidsprocessen en IT

Het al bestaande tekort heeft zich in 2023 uitgebreid naar veel meer functies. Hierdoor bestaat de kans dat het Kadaster niet (tijdig) beschikt over voldoende medewerkers met juiste kennis en competenties, wat kan leiden tot discontinuïteit van onze dienstverlening. Om dit risico te beperken hebben we maatregelen genomen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering (CVD); dit is een initiatief van Apeldoorn IT met kennisinstellingen zoals de Universiteit Twente. De UT heeft in dit partnerschap een leerlijn Digitale Transformatie ontwikkeld op de thema's Business&IT, Datagedreven werken, Data en Ethiek en Cyber Security. Door deelname van Kadastermedewerkers versterken we de kennis op deze onderwerpen. Daarnaast werken met de HAN samen in MakeITWork zodat collega's kunnen worden omgeschoold naar een functie in IT. We organiseerden een open dag voor werkzoekende IT'ers, startten een IT traineeship en bieden actief stages en afstudeeropdrachten aan.

Ontwikkelingen in 2024

Behalve dat het langer duurt voordat vacatures worden ingevuld, merken we dat het lastig is om de juiste expertise op het gebied van IT en andere specialistische functies binnen te krijgen. Voor de IT-mediator- en

seniorprofielen zijn de vacatures moeilijk te vervullen. We zien een tendens dat we deze profielen vaker via de inhuurweg invullen. Daarnaast is in 2024 zichtbaar geworden dat we ook te maken krijgen met een krapte van voldoende gekwalificeerd personeel bij de primaire processen en het klantcontactcenter. Het gaat daarbij met name om MBO-functies. Voor de werving maken we gebruik van een raamovereenkomst met een uitzendbureau maar er is grote moeite om kwalitatief goede medewerkers te vinden. In deze arbeidsmarkt geven potentiële kandidaten de voorkeur aan (vaste) contracten. Voor moeilijk vervulbare vacatures hebben we een traineeship opengesteld om zo potentials te kunnen opleiden. Ook vraagt generieke wetgeving inzake AI en informatiebeveiliging meer kennis van medewerkers.

Herhaalde oproep aan eigen organisatie en (toekomstige) partnerorganisaties

Ook de komende jaren willen we onze wettelijke taken zo goed mogelijk uitvoeren. Voldoende kundige IT-collega's zijn hierbij onontbeerlijk. Daarom bouwen we voort op de ingeslagen weg om op nieuwe manieren IT-capaciteit aan de organisatie te verbinden. We roepen (toekomstige) partners op om met ons samenwerkingen te verkennen die dit doel ondersteunen. En we werken meer samen met onderwijsinstellingen en wetenschap. We werken aan een brede doelgroepbenadering om te komen tot inclusief werkgeverschap. We richten ons hierbij op starters, parttimers en op culturele diversiteit.